

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL-4101-02-05/2012
P/12/155

Olsztyn, 9 lipca 2012 r.

**Pani
Bożena Krawczyk
Kierownik Biura Powiatowego
Agencji Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa
w Kętrzynie**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie przeprowadziła w Biurze Powiatowym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Kętrzynie („Biurze”) kontrolę w zakresie wykorzystania środków publicznych ujętych w programach rozwoju obszarów wiejskich na zalesianie gruntów w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2008-2012.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 15 czerwca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK², przekazuje Pani Kierownik niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Biura w badanym zakresie. Podstawą tej oceny była prawidłowa realizacja płatności na zalesianie gruntów rolnych i innych niż rolne w ramach PROW na lata 2007-2013³ oraz gruntów rolnych zalesionych w ramach PROW na lata 2004-2006⁴ i objętych przekwalifikowaniem na grunty leśne, a także prawidłowe stosowanie wobec beneficjentów (producentów rolnych) sankcji w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji programów zalesiania.

1. NIK pozytywnie ocenia działalność Biura w zakresie realizacji zadań związanych z zalesianiem gruntów objętych PROW. Według stanu na koniec 2011 r. Biuro prowadziło 95 spraw, w których wydane zostały decyzje administracyjne przyznające płatności na zalesienie gruntów o łącznej powierzchni 413,66 ha. Spośród tych spraw, 73 dotyczyły wykonanych zalesień gruntów rolnych o powierzchni 337,74 ha w ramach PROW na lata

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

² W dniu 2 czerwca 2012 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o NIK, wprowadzona ustawą z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. Nr 227 poz. 1482 ze zm.), jednakże na mocy art. 2 ustawy nowelizującej, do postępowań kontrolnych niezakończonych sporządzeniem wystąpienia pokontrolnego do dnia wejścia w życie zmienionych przepisów, stosuje się przepisy dotychczasowe.

³ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich objęty wsparciem środkami pochodzącymi z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

⁴ Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich objęty wsparciem ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej.

2004-2006, zaś 22 sprawy – zalesień 75,92 ha gruntów rolnych objętych wsparciem PROW na lata 2007-2013. Decyzjami tymi wraz z wnioskami kontynuacyjnymi o płatność, do końca 2011 r. udzielono producentom rolnym pomocy finansowej z tytułu wsparcia na zalesienia, premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej w łącznej kwocie 2.745,0 tys. zł, z czego 2.387,2 tys. zł z PROW na lata 2004-2006, a 357,8 tys. zł – PROW na lata 2007-2013.

Analiza wszystkich 23 złożonych w okresie od 2008 r. do 30 maja 2012 r. do Biura przez beneficjentów oświadczeń o wykonaniu zalesienia gruntów rolnych w ramach PROW na lata 2007-2013 wykazała m.in., że:

- wpłynęły one do Biura w wymaganym § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra R i RW z dnia 19 marca 2009 r.⁵ terminie, tj. do dnia 30 czerwca w przypadku lat 2008-2010 oraz do dnia 20 maja – lata 2011-2012,
- we wszystkich przypadkach załączone były zaświadczenia właściwych nadleśniczych potwierdzających wykonanie zalesienia zgodnie z planem zalesienia,
- 22 oświadczenia (jedno oświadczenie wpłynęło do Biura w 2012 r. i było w trakcie rozpatrywania) zakończyły się wydaniem przez kierownika Biura decyzji przyznającej pomoc na zalesienie, które spełniały wymogi art. 107 Kpa⁶,
- w siedmiu przypadkach decyzję o przyznaniu pomocy wydano z opóźnieniem wynoszącym od 13 do 64 dni w stosunku do terminu określonego w § 13 ust. 2 ww. rozporządzenia (30 dni od dnia otrzymania oświadczenia o wykonaniu zalesienia). Opóźnienia te nie były jednak zawinione przez Biuro, gdyż wynikały z niezakończenia przez ARiMR procesu wdrażania w systemie informatycznym funkcjonalności naliczania płatności. Zaznaczyć należy, że we wszystkich tych przypadkach beneficjenci byli informowani pisemnie o przyczynach opóźnień i wskazywano im terminy wydania decyzji,
- prawidłowo określono wysokość przyznanej pomocy finansowej z tytułu wsparcia na zalesienie, premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej. Przyjęte stawki były bowiem zgodne z określonymi w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra R i RW z dnia 19 marca 2009 r.

2. W latach 2008-2011 do Biura wpłynęło ogółem 322 wnioski o płatność (kontynuacyjnych), z czego 292 dotyczyło zalesień w ramach PROW na lata 2004-2006, zaś 30 – zalesień w ramach PROW na lata 2007-2013.

Badanie 15 wniosków kontynuacyjnych o udzielenie pomocy do zalesień wykonanych w ramach PROW na lata 2007-2013 wykazało m.in., że wszystkie złożono na formularzach opracowanych przez ARiMR, zawierały wymagane § 9 rozporządzenia Ministra R i RW z dnia 19 marca 2009 dane, a także zgodnie z obowiązującą procedurą objęte były kontrolą administracyjną i tzw. kontrolą krzyżową. Spośród tych wniosków, 14 wpłynęło do Biura w wymaganym terminie, a jeden z 9-dniowym opóźnieniem, w związku z czym kierownik Biura zastosował wobec beneficjenta sankcję⁷, zmniejszając mu płatność o 459 zł.

3. Biuro w sposób prawidłowy realizowało płatności do zalesionych w ramach PROW na lata 2004-2006 gruntów rolnych, które zostały przekwalifikowane na grunty leśne. Spośród 73 spraw dotyczących objęcia pomocą finansową 337,74 ha zalesionych gruntów rolnych, do dnia 30 maja 2012 r., w ramach 29 spraw przekwalifikowanych zostało 139,34 ha (41,3%). W odniesieniu do pozostałych 198,40 ha gruntów rolnych (44 sprawy) zalesionych w 2007 r., nie upłynął jeszcze wymagany termin przedłożenia przez beneficjentów decyzji starosty o ich przekwalifikowaniu na grunty leśne, bowiem zgodnie z § 10 ust. 6 rozporządzeniem RM z dnia 11 sierpnia 2004 r.⁸, kopie tych decyzji składa się do kierownika Biura do końca roku kalendarzowego, w którym upływa 5 lat od daty wykonania zalesienia.

⁵ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej w ramach działania „Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne” objętej Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. z 2009 r. Nr 48, poz. 390 ze zm.)

⁶ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98 poz. 1071 ze zm.).

⁷ Art. 23 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1122/2009 z dnia 30 listopada (Dz. U. UE.L. 2009.315.65)

⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na zalesianie gruntów rolnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 187, poz. 1929 ze zm.).

Kwota wypłaconej premii zalesieniowej beneficjentom, którzy w latach 2010-2011 przekwalifikowali zalesione grunty rolne na grunty leśne wyniosła 168,7 tys. zł i dotyczyła płatności w szóstym roku zalesienia.

Analiza dokumentacji wszystkich 29 spraw, w których grunty rolne zostały przekwalifikowane na grunty leśne wykazała m.in., że w 27 przypadkach powierzchnia gruntów przekwalifikowanych była zgodna (równa lub większa) z powierzchnią gruntów objętych pomocą finansową na zalesianie. W dwóch przypadkach była ona natomiast mniejsza odpowiednio o 0,02 ha i 0,07 ha, przy czym w związku z tym, że różnica ta nie przekraczała 0,1ha, na podstawie art. 57 ust. 3 rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1122/2009 z dnia 30 listopada 2009 r., uznano obszar przekwalifikowany za równy deklarowanemu.

4. Prawidłowe były działania Biura w latach 2008-2012 (I kwartał) w zakresie stosowania sankcji w przypadku nieprawidłowości przy zalesianiu gruntów rolnych, stwierdzonych w wyniku kontroli administracyjnych i krzyżowych, a także w ramach kontroli na miejscu. I tak:

- Kontrola administracyjna i krzyżową stwierdziła nieprawidłowościami w pięciu wnioskach o pomoc na zalesianie gruntów rolnych w ramach PROW na lata 2007-2013, które w trzech przypadkach dotyczyły złożenia wniosków z 9-dniowym opóźnieniem, a w dwóch – niezgodności w zakresie deklarowanej powierzchni posiadanych gruntów (powyżej 3%). W związku z tymi nieprawidłowościami, zastosowano sankcję w łącznej wysokości 3.266,81 zł.
- Po przeprowadzeniu 28 kontroli na miejscu, która objęło 18 beneficjentów i stwierdzeniu nieprawidłowości u sześciu beneficjentów, kierownik Biura wydał im decyzje nakładające sankcje w łącznej wysokości 41.619,80 zł, w tym pięć decyzji na kwotę 41.486,80 zł dotyczyło zalesień w ramach PROW na lata 2004 – 2006, a jedna na kwotę 133 zł z PROW na lata 2007 – 2013.

Wysokość i forma zastosowanych sankcji wobec beneficjentów realizujących zalesienia w ramach PROW na lata 2004-2006, była zgodna ze stawkami określonymi w załączniku nr 5 do rozporządzenia RM z dnia 11 sierpnia 2004 r., zaś wobec beneficjenta, który zalesił grunty w ramach PROW na lata 2007 – 2013 - ze stawkami w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra R i RW z dnia 19 marca 2009 r.

5. Według stanu na koniec 2011 r., Biuro realizowało płatności na wykonane na terenie powiatu kętrzyńskiego w ramach PROW zalesienia gruntów o łącznej powierzchni 424,04 ha (w tym 131,33 ha przekwalifikowanych na grunty leśne). W porównaniu do powierzchni gruntów rolnych przewidzianych w Krajowym Programie Zwiększenia Lesistości w latach 2001-2020 do zalesienia w ww. powiecie wynoszących 393 ha w sektorze niepaństwowym, stanowiły one 108%, w tym 33,4% grunty przekwalifikowane na leśne.

Biuro prawidłowo monitorowało beneficjentów, którzy w danym roku mają obowiązek udokumentowania przekwalifikowania zalesionych gruntów rolnych na grunty leśne. Ponadto, w ramach monitorowania wykonanych zalesień objętych PROW, przekazywało tygodniowe raporty do Oddziału Regionalnego ARiMR w Olsztynie oraz do wewnętrznego systemu informatycznego ARiMR, które w sposób narastający uwzględniały m.in. liczbę złożonych wniosków o przyznanie pomocy na zalesianie, liczbę wydanych postanowień o spełnieniu warunków przyznania pomocy oraz liczbę wydanych decyzji przyznających płatność wraz z kwotą przyznanej pomocy i powierzchnią gruntów nimi objętych.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

Z poważaniem